

Կ Ո Ն Կ Լ Ա Ի

(Ժողով ջնարութեան Պատիրն) :

ՀՈՈՎԾԱՅ Պատերն առջ ժողովրդէն կ'ընտրուէին ըստ նախնի սովորութեան Եկեղեցւոյ . բայց 1270 թրւականին սոյն սովորութիւնն խանգարեցաւ եւ Պատերն սկսան ընտրուիլ Կոնկլաւէն , այսինքն Կարդինալաց ժողովէն : Կէման Գն մեռած էր Վիտերբի մէջ 1263 ին . Կարդինալներն չը կարենալով համաձայնիլ նոր յաջորդի ընտրութեան համար՝ կամեցան Վիտիրբն թողուլ և հեռանալ : Բայց բընակիչներն իմանալով Կարդինալաց նըպատակն՝ քաղաքի դռներն փակեցին և յայանեցին նոցա , որ մինչեւ նոր Պատը չընտրեն , պիտի չենեն : Այս ժամանակէն ՚ի վեր սկսան Կարդինալներն փակուիլ Կոնկլաւի մէջ , որպէս զի խորհին , քննեն և կատարեն Պատի ընտրութիւնն : Այս արարողութիւնն կը կատարուի այսպէս : — Տասն օր Պատի մահէն զկնի Կարդինալներն պարտաւոր են Կոնկլաւի մէջ մտնել : Նոքա կը մտնեն այն տեղ թափորով եւ իւրաքանչիւր ոք կ'ընդունի իրեն վիճակուած խուցն : Գեսպաններն կարող են Կոնկլաւի մէջ մնալ գումարման առաջին քսան եւ չորս ժամն միայն : Ապա այնուհետեւ պարտին նոքա հեռանալ ՚ի ստառ : Գոններն կը փակուին , Կոնկլաւի մեծ դուռն պատով կը հիւսուի եւ ամեն փոքր դռներու առջեւ պահնորդներ կը դըրուին : Գահերեց Կարդինալն եւ քահանայապետական սենեկաց հասից Տէսուչ Կարդինալն կամ Գիւանադպիրն՝ առաքելական Գարապետի հետ կը վաւերացնեն , որ ամենայն ինչ ըստ կարգի փակուած և կնքուած է : Իւրաքանչիւր Կարդինալ իւր հետ կարող է ունենալ միայն երկու կոնկլաւիսա (Կարդինալի հետ ժողովն մտնող կղերիկոս) մին զինուորական և միւսն եկեղեցական : Երբեմն իշխան Կարդինալն ըրուն կամ ձերուկներուն և տկարներուն երեք եւս կը արուին , Կոնկլաւի ծառայութեան համար նշանակուած միւս պաշտօնեայքն են՝ աւանդապահն կամ լուսարարն , փոխ-լուսարարն , միատենադպիր , մի փոխ-ատենադպիր , մի խոստովանահայր , երկու բժիշկ , մի վերաբոյժ , երկու ստաբիլիչ , մի գեղագործ՝ երկու աշակերտներով , հինգ հանդիսապետ , մի որմնագիր , մի հիւսն եւ տան և վեց սպասաւորներ : Մի հանդիսապետ , օրն երկու անգամ , զանգակ ՚ի ձեռին կը չըջի Կոնկլաւին մէջ զեկուցանելու համար , որ Կարդինալներն ժողովին քուէարկութեան մատուռն : Իւրաքանչիւր Կարդինալ մատուռն մտնելով կը հագնի մի նափորա եւ մի երկարատուան ծիրանի վերաբիւ (փիլոն) մի ճարմանդով միայն կ'օճիւլուած :

Կոնկլաւն հաստատուած է Վատիկանի պալատին մէջ և բաղկացած է եղեւնափայտէ շինուած խուցերէ : Իւրաքանչիւր խուց մի առանձին մասնունի կոնկլաւիսաներու համար : Ամեն օր կէս օրին և երեկոյն իւրաքանչիւր Կարդինալի խոհակերասպետն կը գայ Կոնկլաւի խոհարարապետէն կամ տաճարապետէն կերակուր կը խնդրէ իւր տիրոջ համար , և կամ կ'երթայ , եթէ յատուկ խոհանոց ունի , այն տեղէն կ'առնու և կը բերէ ՚ի Կոնկլաւին , որոյ պտուտաբայ եւ պտուտափակ դռներն կը բացուին միմիայն կերակուր ընդունելու համար : Այս մասին ճշդիւ կը պահպանուին սովորութեամբ նուիրագործուած ամեն ձեւեր : Առջեւէն

կերթան Կարգինալի ասպետներն , յորոց իւրաքանչիւրն կը կրէ փայտեայ մանիշակագոյն եւ շքեղածայր գաւազան՝ Կարգինալի զինուոյ հետ ՚ի միասին : Սոցա ետեւէն կընթանայ Կարգինալի սենեկապետն , կրելով ՚ի ձեռին արծաթեայ գաւազան : Ապա բաց գլխով երկու երկու կ'ընթանան աւագանին կամ աղնուականներն : Սոցա ետեւէն կ'երեւի տաճարապետը՝ կրելով ուսի վերայ սեղանոյ ղենջակն , որոյ հետ ուղեկից են մատառուակն և մնայօշն (միս կարտոսըն) :

Սոցա կը հետեւին սպասաւորներ , որոնք Կարգինալի կերակուրն կը տանին , սեղանի ամեն անօթներով և ըսպասներով հանդերձ : Այլ սպասաւորներ կը կրեն կողմներ , որոց մէջ կան գինուոյ շիշեր , հաց և մրգեղէնք : Երբ Կոնկրաւի սպասաւորաց գրանց կը մօտենան , բարձր ձայնով իրենց Կարգինալի անուէն կը տան , որպէս զի նորա սենեկի սպասաւորն , որ Կոնկրաւի մէջ կը սպասէ , վաղէ և այս ուտեստներն իւր Կարգինալի խուցն կրել տայ : Կոնկրաւէն արտաքոյ Եկեղեցական Առաջնորդն կը հսկէ , Հոովմայի ժողովրդեան երկու պահարանողականներու միոյն հետ , եւ մանրախուղիւ աչքէ կ'անցնէ բոլոր ուտեստներն , որպէս զի մի գուցէ նամակ կամ տոմսակ գրանուին անօթոց մէջ :

Նոքա իրաւունք ունին եւ կարող են միսերն եւս բանալ , զգուշանալով որ և իցէ խաբէյուլթենէ կամ նենգութենէ : Շիշերն ու սրուակներն պէտք է որ ասպակիէ կամ բիւրեղէ լինին , որպէս զի իրենց մէջն եղածներն երեւին : Թէ և այս ամեն հսկողութիւններն ու զննութիւններն կը լինին , բայց գարձեալ Կարգինալներն հնարք կը գրանեն յարաբերութիւն ունենալ արտաքիններու հետ : Երբ ուտեստներն ներս

կընդունուին , Պասլի մի որտոգամատարն (cursenr) որ ներկայ կը գտնուի այն արարողութեան , մանիշակագոյն զգեստ հագած եւ զինանշան գաւազանն բռնած՝ սրտուտաբաց դուռն կը փակէ : Եկեղեցական Առաջնորդն կը զննէ , որպէս զի դուռն լաւ փակուած լինի , և փականքն կը կնքէ իւր յատուկ նշանակիր կնքով :

Ընտրութիւնն կը կատարուի քուէարկութեամբ : Իւրաքանչիւր Կարգինալ իւր քուէթուղթն կը ձգէ մի սկիհի մէջ , որ գրուած է քուէարկութեան մասրան սեղանի վերայ : Իւրաքանչիւր քուէթուղթ ութ մասի բաժնուած է : Առաջին մասն կը պարունակէ ընտրող Կարգինալի անուէն . երկրորդն՝ պարագէ . երրորդն՝ կը պարունակէ կնքն . չորրորդն՝ այն Կարգինալի անուէն , սրուն քուէ կը տրուի . հինգերորդն՝ նորա ախտորան ու յատկութիւններն , վեցերորդն է մի երկրորդ կնքոյ համար , եօթներորդն պարագէ , և ութերորդն կը պարունակէ Ս. Գրքէն տունուած մի վճռական խօսք : Քուէարկութենէն առաջ մի քսակի մէջ փոքրիկ գնդակներ կը ձգուին , որոց վերայ գրոջմուած են ամեն Կարգինալաց անուէններն , որպէս զի վիճակաւ ընտրուին երեք քննիչներ քուէարկութեան , երեք հիւանդատեսներ և երեք վերաքննիչներ : Երբ քուէարկութիւնն կը սկսի , իւրաքանչիւր Կարգինալ իւր գրած , ծալած և կնքած քուէթուղթն բթամատի և ցուցամատի մէջ բռնելով կը բարձրացնէ , որպէս զի բոլոր ընտրողներն տեսնեն . կը տանի զայն ՚ի սեղանն , ծունկ կը չոքի , կ'աղօթէ , բարձր ձայնիւ կ'երգնու , կ'ընէ ՚ի սեղանն , կը վերցնէ մաղղման , քուէթուղթն սկիհն կը ձգէ և կը դառնայ իւր տեղն : Հիւանդատես Կարգինալներն կ'երթան կը ժողովեն հիւանդ

Կարգինալաց քուէթղթերն մի արկղի մէջ, որ կը բացուի ՚ի ներկայութեան ժողովչն: Արպէս զի ընտրութիւնն կատարուած համարուի, պէտք է որ ընտրելացուն ձայնից գոնէ երկու երրորդ կամ երեք մասէն երկուսն շահի: Եթէ մեծամասնութիւն չը գոյանայ, կը դիմեն երկրորդ քուէարկութեան (accessus): Այսպէս կ'անուանի այն քուէարկութիւնն, որուն մէջ Կարգինալներն իրենց քուէն կամ ձայնն միայլ Կարգինալն կը տան և կը հռչակեն այս խօսքով accedo domino. Իսկ այն կարգինալներն, որք չ'են ուղեր իրենց առաջին քուէն փոխել՝ կը հռչակեն այն խօսքերով accedo nemini. Երբ ընտրութիւնն կը վերջանայ, ներս կը կոչուին երեք առաքելական դպրապետներն, քուէթղթերն զննելով կ'արձանագրեն ընտրութեան արդիւնքն, և բոլոր կարգինալներն կը վաւերացրնեն իրենց ստորագրութեամբ այն արձանագրութիւնն: Պատի ընտրութեան ժամանակ երբեմն տեղի ունեցած են առանց քուէարկութեան ընտրութիւններ: Երբեմն ընտրողք դիմած են մի Կարգինալն ծանուցեալ ուղղամտութեան և իրաւունք տուած են ընտրել այն անձն, զոր արժանի կը տեսնէ նա Ս. Պետրոսի Աթոռոյն: Երբեմն Ս. Ժողովն միակամ յայտարարութիւն արած է որ և իցէ կարգինալն ընտրութեան համար: Սակայն այս տեսակ ընտրութեան օրինակներն սակաւ են: Աերջապէս յարգանքը կատարուած ընտրութիւնն այն է, երբ ընտրողաց երկու երրորդ մասն Պապ անուամբ կ'ողջունէ այն Կարգինալն, որ արժանացած է իրենց քուէին:

ԻՍՐԱՅԵԼԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ

Լծնդոնում կազմուել է մի ընկերութիւն «Պաղէստինէի ընկերութիւն» անունով: Սորա գլխաւոր նպատակն է խրախուսել և օգնել Եբրայեցոյ գաղթել Պաղեստինէ: Ընկերութիւնը իւր նպատակին հասնելու համար մեծ գործունէութիւն է ցոյց տալի: Անցեալ տարուայ Դեկտեմբերի 31²⁵ Լոնդոնում այս ընկերութեան կողմից մի պատգամաւորութիւն ներկայացաւ Տաճկաստանի դեսպանին և հարցրեց, արդեօք Տաճկաստանի կառավարութիւնից մինչև այժմ հրատարակուած հրամաններն և վճիռները, որոնց նպատակն էր զանազան արտօնութիւնով գաղթականները դէպի Տաճկաստան խրախուսել և հեշտացնել, մինչեւ այժմ պահպանուած են իրանց զօրութիւնը թէ ոչ: Դեսպանը մեծ յարգանք ընդունեց պատգամաւորներին և յայտնեց, որ այն բոլոր կազմակերպութիւնները մինչեւ ցայժմ ունին իրանց զօրութիւնն և մի ըստ միօջէ համարեց բոլոր արտօնութիւնները, որ խոստացած է Տաճկաստանի կառավարութիւնից գաղթականներին, որ կը ցանկանան բնակիլ թէ Պաղէստինէում և թէ Տաճկաստանի միւս գաւառներում: Բայց սորա յետ յայտնեց եւս, որ տարաբաղդաբար այս արտօնութիւնները մինչև ցայժմ ոչ որին չեն հրապուրել գաղթելու դէպի Տաճկաստան: Allg. Zeit.

Այն տեղեկութիւնն Մէլոն Հայաստանի պատուական լրագրէն առնելով և վերստին Սիօնի միջոցաւ հրատարակելով հանդերձ՝ կը յաւելունք, որ Պաղեստինի մէջ Հրէից գաղթական

